

TIKUV BUYUMLARINI BADIY BEZASHDA APPLIKATSIYA USULIDAN FOYDALANISH

Xoshimova Maftuna Xoshimjon qizi

Farg'ona davlat texnika universiteti assistenti

Annotatsiya: Mazkur maqolada yengil sanoat sohasidagi tikuvchilik yo'nalishida kiyimlarni bezashda applikasiya usulidan foydalanish, va applikasiya turlari ulardan to'g'ri foydalanish xususida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: yengil sanoat, badiiy bezash, applikasiya, gazlama

Applikatsiya- lotincha so'z bolib, yopishtirish degan ma'noni anglatadi, ya'ni bir material turini ikkinchisining ustiga qo'yib tikish yoki yopishtirishdir. Bunda biror ko'rinishda (syujet, o'simliklar, hayvonlar, geometrik shakllar va hokazo) ishlatiladigan materiallar xususiyatidan kelib chiqib, uni asosiy materialga tikish yoki yopishtirish mumkin.

Applikatsiya- texnik ijodkorlikning bir tarmog'i bo'lib, u turli shakllarni qirgish, joylash va asos (fon) deb atalgan materialga yopishtirish jarayonlarini o'z ichiga oladi. Applikasiya tayyorlash jarayonida kishining ijodkorlik qobiliyati shakllanadi, kuzatuvchanlik, e'tibor, tasavur doirasi kengayadi, rang-tasvir, chamalash qobiliyati kuchayadi, sabr, chidamlilik, qo'l mehnatiga bo'lgan munosabati, badiiy didi ijobiy shakllanadi.

Yengil sanoat sohasidagi tikuvchilik yo'nalishida applikasiya usulida kiyimlarni bezashda foydalaniladi. Applikasiyada kiyim- kechak va ro'zg'or buyumlarini bezash uchun gazlama, fetr, zamsh, charm turli rangdagi iplari, mo'yna parchalaridan foydalaniladi, ya'ni ularni bezak bo'yicha asosiy gazlamaga qoplab, turli choklar: tekis chok, petlya chok, popop chok va hokazolar bilan chatib qo'yiladi. Gazlamalarning turli-tumanligi, ularning rangi fakturasi qiziqarli va antiqa pannolar yaratishga yordam beradi. Applikasiya bilan tikilgan buyumlar alohida dekorativ xarakterda bo'lib, zamonaviy interyerga juda mos tushadi. Applikasiya tikishda ko'p eshilgan va rangli tabiiy ipak iplaridan foydalansa, va chok ko'rinadigon bo'lsa ya'nada chiroyli ko'rinadi. {1}

Applikatsiya matoga har xil rang-barang bo'laklardan ma'lum bir qomatda qirgib, yopishtirib tukiladi. Applikasiyalar asosan 6 yoshgacha bo'lgan bolalar kiyimlarida turli mazmun va ko'rinishlarda ifodalanadi. Applikasiyalarni turli usullarda yaratish mumkin. Masalan, eng ko'p va keng

tarqalgan turi, qirqilgan mato bo'lagiga qo'shumcha joylashdan oldin uning ostidan, qirqilgan paket qismini qo'yib joylashtiramiz. So'ngra uning ustiga qog'oz yopib qog'ozning ustidan issiqlik vositasi dazmol yordamida orasiga qo'yilgan yupqa paket erib matolarni bir biriga yopishtiradi. Qog'ozni olgach applikatsiya sirtini qo'l choki yoki mashinada yo'rmalab chiqiladi. Mashinadagi turli xil ziy choklar, zigzak va har xil naqshinkor choklar applikatsiyaga o'zgacha tarovat bag'ishlaydi. Applikatsiya yopishtiradigan boshqa detallarga ulamasdan bu ish amalga oshiriladi.

Applikatsiya mato rangiga qarab shunday tanlanishi kerakki, u asos matoga uyg'unlashib ketishi kerak. Bundan tashqari applikatsiya hajmi ham kiyimning umumiy ko'rinishiga, konstruksiyasiga va elementlariga mos bo'lishi zarur. Ayniqsa applikatsiyani bolalar kiyimlariga juda katta e'tibor bilan tanlanishi kerak.

Applikatsiya asosiy material ustidan qo'yib, har xil shakl ko'rinishida tikiladi. Bu yerda asosan applikatsiya qiyqim matodan tayyorlanib, ko'p miqdorda mato talab qilinmaydi.

Applikatsiya har xil uslubda tayyorlanishi mumkin. eng yaxshi yo'li rasm tanlanib, so'ng shu rasm asosida qoldiq matodan tayyorlashdir.

Har qanday mato turidan applikatsiya tayyorlash mumkin bo'lsada, iloji boricha yupqaroq, mashina ishlovlariga qulay, tez titilib ketmaydigan matolarni tanlash maqsadga muvofiqdir.

O'ta yupqa va rangi chiqadigan kirishuvchan matolardan applikatsiya uchun foydalanilmaydi.

Shuni ham esda tutish kerakki, gazlama to'qimasi yuvganda, kimyoviy usulda tozalanganda dazmollanganda o'z xususiyatini yo'qotishi kerak emas.

Applikatsiya matoga maxsus qotirma yordmida yopishtirilgandan so'ng, shunday tikish kerakki, asos gazlama bilan applikatsiya bo'laklari uyg'inlashib ketishi zarur, buning uchun albatta yuqori sifatli ip tanlanadi. Yuqori sifatli va yaltiroq ko'rkam iplar tabiiy ipakdan olingani ishlatilsa maqsadga muvofiq bo'ladi. {2}

Xulosa.

Applikatsiyaning alohida predmetli, butun bir mavzuli va dekorativ naqshli turlari bo'ladi. Predmetli applikatsiyada bironta hayvon, gul, qush, barg, uy, mashina va hokazo kabi narsalar tasvirlansa, mavzuli applikatsiyada ma'lum bir sharoit, ya'ni joy - bayram ko'rinishi, tabiat manzarasi tasvirlanadi. Dekorativ naqshli applikatsiya xayoliy, noan'anaviy shakllardan iborat bo'ladi.

Applikatsiyalar oddiy va murakkab turlarga bo'linadi. Shuningdek, applikatsiyani bajarishda bir xildagi yoki bir necha turdagi gazlama bo'laklaridan foydalanish mumkin.

Applikatsiya tayyorlash jarayoni ma'lum bir ketma-ketlikda bajariladi. Avvalo applikatsiya mavzusi tanlanadi va shunga asosan eskiz chiziladi, so'ngra rang tanlanadi, shakl kesiladi, asosga joylashtiriladi va kashta tikib mahkamlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. .Шитьё и рукоделие. Энциклопедия. Москва, научное издательство «Большая Российская Энциклопедия», 1994.
2. T.I. Yeryomenko. Sehrli igna. Toshkent, «O'qituvchi», 1990.
3. Перевертень Г.И. Самоделки из текстильных материалов. М.: «Просвещение», 1990.
4. M. Jabborova. Tikuvchilik texnologiyasi. Toshkent, «O'qituvchi», 1989.
5. Стельмашук Л.Н. Цветы из ткани. М.: Издательство «Легкая индустрия», 1988.
6. www.arxiv.uz